

NEDER-GERMAANSE
NIEDERGERMANISCHER
LOWER GERMAN

LIMES

Ontdek de Romeinen in jouw buurt!

ALPHEN AAN DEN RIJN

Wereldstad aan de Limes

Alphen aan den Rijn

ROMEINS WEEKEND IN ALPHEN AAN DEN RIJN

WELKOM

IN ALPHEN AAN DEN RIJN, Wereldstad aan de Limes!

Beste lezer,

Woon je in Alphen aan den Rijn, of wil je onze mooie gemeente komen bezoeken? Ik nodig je uit om onze Wereldstad aan de Limes te ervaren.

Alphen: Wereldstad? Ja zeker, want hier in Alphen aan den Rijn is de Limes overal aanwezig en te beleven. Het Romeinse leger en de Cananefaatse Rijnlanders hebben hun sporen achter gelaten.

De Neder-Germaanse Limes, de grens van het Romeinse Rijk, is sinds 2021 UNESCO Werelderfgoed en loopt dwars door onze gemeente: de Oude Rijn. Daar zijn de Alphenaren trots op. De afgelopen jaren is hard gewerkt om op veel plekken de Romeinse geschiedenis te laten zien, zodat iedereen deze kan ontdekken en beleven.

Al bijna 30 jaar trekt Museumpark Archeon bezoekers uit binnen- en buitenland met de levende geschiedenis, het Romeinse Museum en Operatie Zwammerdamschepen. Inmiddels groeit ook de bekendheid van de vindplaats van de wereldberoemde Zwammerdamschepen, NIGRVM PVLLVM in Zwammerdam. En steeds meer wordt het Stadshart van

Alphen omgevormd tot gezellige Pleisterplaats Albaniana, dé plek om een Romeins dagje Alphen af te sluiten op een van de vele terrassen.

In onze Limes-Wereldstad organiseren we nog veel meer: Romeins Festival, Romeins Weekend, vaar- en wandel en fietsarrangementen en de start van het landelijke fietsevenement Hollandse Limes Classic. Voor elk wat wils, voor jong en oud.

In dit boekje kan iedereen - inwoners én bezoekers - kennismaken met de rijke Romeinse geschiedenis en al het moois dat Alphen aan den Rijn nog meer te bieden heeft.

Ik wens je heel veel plezier bij het ontdekken en het genieten van het Romeins verleden van Alphen aan den Rijn in het Groene Hart.

Tot ziens!

Kees van Velzen,
Wethouder Limes

LIMES IN ALPHEN,

GRENS VAN HET ROMEINSE RIJK

In Alphen aan den Rijn staan in de Romeinse tijd twee grensforten langs de grens: Albaniana onder het Stadshart van Alphen en Nigrum Pullum bij Zwammerdam. Deze twee forten maakten onderdeel uit van de 7000 kilometer lange grens van het Romeinse Rijk zo'n 2000 jaar geleden. Het deel van deze grens in Nederland en het westen van Duitsland heet de Neder-Germaanse Limes.

Op veel plekken langs de Rijn zijn veel archeologische resten ontdekt en worden er nog veel beschermd: funderingen van forten, wegen, havens, schepen, dorpen en

begraafplaatsen. Vanwege de grote internationale waarde is 'ons' deel in 2021 ingeschreven als UNESCO Werelderfgoed.

Alphen aan den Rijn kan zich goed meten met de andere beroemde Limes-plaatsen zoals Nijmegen, Utrecht en Valkenburg (ZH). De vele ontdekkingen in Albaniana en Nigrum Pullum hebben bijgedragen aan 'buitengewone universele waarde' om tot erkenning als werelderfgoed te komen. Wie kent niet de beroemde schiedknop uit Zwammerdam, de oudste deur uit het Stadshart Alphen?

Om maar niet te spreken van de Zwammerdamschepen.

Alle locaties en topvondsten kan de limes-fan binnen de gemeentegrenzen van Alphen vinden. Maar ook de rest van de Neder-Germaanse Limes is het ontdekken waard!

Lees meer op: romeinen.nl, romeinsalphen.nl

ALPHEN - STADSHART

ALBANIANA, LIMESFORT

Het castellum Albaniana is in het jaar 41 na Christus gebouwd om het transport over de Rijn te kunnen bewaken. Want deze rivier is een belangrijke verbinding tussen het binnenland en de Noordzee en vice versa. Onder het Rijnplein en omgeving liggen nog veel resten van het fort.

Naar castellum Albaniana is lang gezocht. De gouden kans voor de archeologen komt als het hele Stadshart aan de Hoge Zijde op de schop gaat. Deze opgravingen rond

de millenniumwisseling van 2000 hebben veel nieuwe gegevens en ook prachtige vondsten opgeleverd, die nu te bewonderen zijn in het Romeinse Museum in Archeon. Van het castellum waren de oudste fasen bijzonder goed bewaard, waardoor de zelfs de vloeren van soldatenbarakken zichtbaar werden. Ook de oudste deur van Nederland lag in een van de grachten. Een van de poorten van het grensfort is op grond van de opgravingstekening nagebouwd in Museumpark Archeon. Even spectaculair is de inscriptie die getuigt van de militaire actie tegen de Schotten door keizer Septimius Severus in Britannia. Castellum Albaniana beschermde ook toen de transportroute voor het leger.

Rond het castellum ontstond een handelsnederzetting, de vicus, waar handelaren, ambachtslieden en familie van de soldaten woonden en werkten. Er zijn eettentjes, cafés, winkels en werkplaatsen. Alphen - of Albaniana - is in twee millennia (bijna) niet veranderd!

ZWAMMERDAM

NIGRUM PULLUM, LIMESFORT
EN ZWAMMERDAMSCHEPEN

Het Zwammerdamse castellum heet Nigrum Pullum, ("Zwarte Aarde" of "Zwarte Kip"). De archeologische resten van het fort liggen op het terrein van de zorginstelling Ipse de Bruggen. Het castellum is als grensfort gebouwd, een paar jaar later dan Albaniana. Ter hoogte van het castellum lag een kade aan de oever van de Rijn. Hier zijn de wereldberoemde Zwammerdamschepen ontdekt.

Het meeste kenmerkende gebouw van castellum Nigrum Pullum is ongetwijfeld het hoofdgebouw, de principia. Dit gebouw was uit steen opgetrokken en had een monumentale hal (basilica) en een binnenhof (atrium). Net buiten de poort lag een badhuis (thermae). En rondom het grens lag de vicus, een levendige handelsplaats.

Toch is Zwammerdam vooral beroemd geworden door de ontdekking van de zes Romeinse schepen en een unieke stuurriem. De opgravingen trokken publiek uit de hele wereld. Koningin Juliana werd zelfs beschermvrouwe en bezocht de opgravingen twee keer in 1974.

De ontdekkingen van Zwammerdam vind je overal terug in onze Wereldstad aan de Limes. In NIGRVM PVLIVM is de tentoonstelling met de originele vondsten. Daar kun je ook dwalen door de Castellumtuin met de "ruïne" van de principia. De restauratie van de Zwammerdamschepen is 'live' te volgen in Museumaprk Archeon. En als je geluk hebt tref je binnen de gemeente de tenten van het publieks-onderzoeksproject "Vicus aan de Rijn".

GROTE PUBLIEKSTREKKER!

PLEISTERPLAATS ALBANIANA

Alphen aan den Rijn heet in de Romeinse tijd Albaniana. In het hart van Alphen-Stad wonen dan soldaten in het castellum, op de plek van het huidige Rijnplein en de gebouwen eromheen. De moderne grenzen zijn Castellumstraat, Julianastraat en Omloopkanaal.

Verspreid rond de locatie van het castellum liggen herinneringen aan de Romeinse tijd. In een kom langs de rivier is een inscriptie met een tekst van de Romeinse schrijver Tacitus. Op het plein wordt herinnerd aan Romeinse munten, ontdekt bij de opgravingen. Een bronzen

maquette van het eerste Romeinse castellum wordt op het Rijnplein geplaatst.

Waar nu Julianastraat, Castellumstraat en St. Jorisstraat zijn, lag het kampdorp met woningen, winkels en horeca.

Foto: Mooi Alphen

Op de plek van de Adventskerk lag een groot badhuis precies tegenover de zuidelijke stenen poort. Aan de overzijde van de rivier wordt door de Romeinen de Kromme Aar bewaakt. Dat is de toegangspoort tot de “ruige natuur”, die je via het Ooievaarspad in Park Zegersloot kunt verkennen.

Geniet van een stadswandeling en rust uit op een van de terrassen aan beide zijden van de Oude Rijn. Het Stadshart is het middelpunt voor wandel-, vaar- en fietsroutes. In september is hier een groot Romeins Weekend. Overnachten? Dat kan in de Stadsherberg of in elders langs de Limes.

Het Alphense
Centrum

Impressie Castellum Albaniana
Echo-ID i.s.m. Chorus Archeologie

GROTE PUBLIEKSTREKKER!

NIGRVM PVLVM ZWAMMERDAM

De zes wereldberoemde Schepen van Zwammerdam zijn een halve eeuw geleden ontdekt op het terrein van het huidige Ipse de Bruggen in Zwammerdam. Voor het Romeinse leger was de Rijn een belangrijke verbinding tussen het vasteland en Britannia.

De vrachtschepen laten zien hoe het transport in de Romeinse tijd is georganiseerd. In het Limes bezoekerscentrum NIGRVM PVLVM, dat mede gerund wordt door cliënten van Ipse de Bruggen, is een geheel nieuwe expositie over het Romeinse fort en de ontdekking van de schepen. Op de plek van het Romeinse fort zelf is nu een mooie Castellumtuin aangelegd.

Iedere dinsdag- en zaterdagmiddag kunnen bezoekers deelnemen aan een rondleiding. Na afloop genieten

van een hapje of drankje kan in Grand-Café de Haven. Hier is ook een souvenirwinkel met speciale Limes-producten als Romeinse koekjes, Romeinse koffie of een speciaal Limes-biertje.

Vanaf mei 2022 zijn er vaartochten tussen Stadshart Alphen aan den Rijn en NIGRVM PVLVM. Ook zal komend jaar het gangenstel opengesteld worden om naar de vindplaats van de wereldberoemde Zwammerdamschepen te wandelen.
www.nigrumpullum.nl

FIETS MEE IN HET SPOOR VAN DE ROMEINEN

Op 3 september wordt de Hollandse Limes Classic 2022 gehouden. Het jaarlijkse fietsevenement gaat met vijf verschillende routes door het Romeinse grensgebied, de Nedergermaanse Limes die in 2021 als Unesco Werelderfgoed zijn erkend. Inschrijven voor de fietstochten met als startplaats Archeon in Alphen aan den Rijn kan via de website.

Op zaterdag 3 september kunnen deelnemers kiezen uit vijf fraaie routes met een lengte tussen 30 en 300 kilometer. Onderweg kan een bezoekje worden gebracht aan verschillende Romeinse locaties. Daarmee wordt de historie van de Romeinse noordgrens onder, speciaal sinds het gebied is erkend als Unesco Werelderfgoed onder de aandacht gebracht. Tenslotte is de Nedergermaanse Limes een belangrijk stukje geschiedenis, speciaal sinds het gebied is erkend als Unesco Werelderfgoed.

De start van de fietsroutes is bij Museumpark Archeon. De finish is in het centrum van Alphen aan den Rijn. Hier zijn festiviteiten in het kader van het jaarlijkse Romeins Weekend.

Deelnemen aan dit grootste fietsevenement in het Groene Hart schrijf je dan nu in via

www.hollandselimesclassic.nl.

De organisatie achter de derde editie van de Hollandse Limes Classic heeft een goed doel aan het evenement gekoppeld:

de komst van het Nationaal Romeins Scheepvaart Museum bij Museumpark Archeon in Alphen aan den Rijn. In dit nieuwe museum moeten de zes Schepen van Zwammerdam onderdak vinden. De schepen worden momenteel gerestaureerd in de Zwammerdam Restauratiewerf in Museumpark Archeon.

GROTE PUBLIEKSTREKKER!

ONTDEK DE ROMEINEN IN MUSEUMPARK ARCHEON

In Museumpark Archeon zijn de Romeinse Limes 'in het echt' te zien. In het dorpje Trajectum ad Rhenum reizen bezoekers zo terug naar de tweede eeuw. Ook zijn er originele vondsten uit het Alphense stadshart in het Romeins Museum te zien.

In het Romeinse dorp gaat het om de ontmoeting met het verleden. Bezoekers praten met Romeinse soldaten of exerceren een stukje met hen mee. Zij kunnen zich helemaal onderdompelen in de Romeinse wereld. Dat begint al bij de poort, een reconstructie van castellum Albaniana. Andere reconstructies zijn de tempel van Nehalennia inclusief de offerceremonie, het Romeinse badhuis met massages en de werkplaats en woning van een Romeinse pottenbakker in het huis van Forum Hadriani. Bij de Via Albaniana is een tentoonstelling

over Romeinse wegen. Hier staat een originele wegpaal van hout die in Valkenburg is opgegraven en een Romeinse miliespaal met aantallen kilometers.

DE CANON VAN NEDERLAND

De Nedergermaanse Limes is niet alleen Unesco Werelderfgoed, maar is ook opgenomen in de Canon van Nederland. In Archeon wordt dit onderdeel van de Nederlandse geschiedenis, naast vele andere items, uitgebreid en aantrekkelijk uitgelegd voor jong en oud.

Restauratie Zwammerdamschepen

Tempelceremonie in Museumpark Archeon

WERELDSTAD AAN DE LIMES

ALPHEN AAN DEN RIJN

VERVOLG MUSEUMPARK ARCHEON

Archeologiehuis Zuid-Holland

ROMEINS MUSEUM

Museumpark Archeon verbindt alle publiekstreckers van Alphen Wereldstad aan de Limes. Naast reconstructies van de poort en de muur van het Alphenese castellum zijn in het Romeins Museum originele vondsten van de opgravingen in het Alphenese Stadshart te bewonderen.

Onder meer de bouwinscriptie uit de tijd van keizer Septimus Severus en de oudste deur van Nederland zijn tentoongesteld! In het Archeologiehuis Zuid-Holland, eveneens gevestigd in een reconstructie van de Romeinse villa uit Rijswijk, ontdekken de bezoekers de échte vondsten uit heel Zuid-Holland.

OPERATIE ZWAMEMERDAMSCHEPEN

In de Romeinse Restauratiewerf worden de originele Zwammerdamschepen gerestaureerd. Vlak onder de ogen van het publiek. Hier is ook een informatieve tentoonstelling waar bezoekers kennismaken met deze belangrijke vrachtschepen voor het Romeinse leger. Dit jaar is het vijftig jaar geleden dat de schepen werden ontdekt, dat was zo bijzonder dat Koningin Juliana persoonlijk polshoogte kwam nemen. In 2016 zijn de Zwammerdamschepen vanuit de RCE uit Lelystad naar Alphen aan den Rijn gekomen.

In 2018 zijn de restauraties van start gegaan en de Zwammerdam 2 is in zijn geheel al te bewonderen op de restauratiewerf.

www.archeon.nl/
[zwammerdamschepen](http://www.archeon.nl/zwammerdamschepen)

Een bezoek aan Museumpark Archeon is heel interessant én een compleet dagje uit. Dagelijks zijn er veel activiteiten, een gladiatorengevecht en speciale rondleidingen voor jong en oud.

www.archeon.nl

25-jarig Jubileum Vereniging Vrienden van Archeon Opening Via Albaniana

ROUTES

LANGE-AFSTANDS-WANDELPAD

LAW 16 Romeinse Limespad is een Lange-Afstand-Wandelpad van Katwijk tot Berg en Dal dat is opgedeeld in 45 etappes. Etappe 4 (16,9 km) komt langs de Romeinse Limes in gemeente Alphen aan den Rijn, waarbij het Stadshart de ideale stop- en verblijfplaats is.

LANGSDELIMES.NL

In de izi.TRAVEL app vind je negen etappes langs de Romeinse Limes in de provincie Zuid-Holland, van Katwijk tot Woerden.

In de etappes 4, 5 en 6 van Koudekerk tot Bodegraven kom je o.a. langs castellum Albaniana, Museumpark Archeon en NIGRVM PVLLVM. Met gesproken berichten wordt de Romeinse historie en het landschap tot leven gebracht.

Een afwisselend traject door het Groene Hart met pittoreske dorpen, de Limes castella Matilo, Albaniana en Nigrum Pullum. Je ontdekt de Romeinse vondsten in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden en maakt kennis met het Romeinse leven in Museumpark Archeon. www.wandelnet.nl

ALBANIANA WANDELTOCHT

Verken de plekken waar het Romeinse militaire kamp Castellum Albaniana stond en waar de vroegste bewoners al voor de Romeinen op de oeverwallen langs de Oude Rijn woonden.

De route van 1,8 km in het Stadshart kan individueel gedaan worden of als begeleide stadswandeling, te starten vanaf het Brugwachtertje. Download de route op www.alphenlinkt.nl.

ANWB LIMES FIETSRUTE

In de fietsgids Romeinse Limesroute wordt deze lange-afstands-fietsroute beschreven. De route is circa 220 km verdeeld in zes etappes.

De ANWB-route volgt het fietsknooppuntennetwerk en is herkenbaar bewegwijzerd. Etappe 1 (33 km) van Katwijk naar

Alphen aan den Rijn en etappe 2 (46 km) van Alphen aan den Rijn naar Utrecht voeren langs de Nedergermaanse Limes langs de Oude Rijn.

Bestel de gids of download de GPX op www.anwb.nl of www.nederlandfietsland.nl.

HOLLANDSE GROENE HART LIMES FIETSTOCHT

De Hollandse Groene Hart Limes fietsroute is 44 km lang en komt langs musea, castella en natuurgebieden.

De start is bij Museumpark Archeon en gaat via Koudekerk aan de Rijn naar Castellum Matilo en het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. Daarna voert

de fietstocht via Nigrum Pullum in Zwammerdam terug naar Albaniana in Alphen aan den Rijn. Onderweg krijg je een schat aan informatie over de Romeinse tijd.

De route volgt het fietsknooppunten-netwerk en is te downloaden via www.alphenlinkt.nl.

BELEEF DE ROMEINSE LIMES

BIBLIOTHEEK RIJN EN VENEN

Bij de nieuwe Bibliotheek Rijn en Venen, in het centrum is rondom het Limesjaar van alles te ontdekken in de vorm van een expositie en verschillende workshops. Natuurlijk worden

boeken in het thema Romeinen, Limes en archeologie extra in het zonnetje gezet. Actuele informatie is te vinden op de Erfgoedpagina en in de agenda op www.bibliotheekrijnvenen.nl

VAARTOCHTEN - BRUGWACHTERTJE AAN DEN RIJN

Een leuk uitje voor jong en oud is een vaartocht over de Oude Rijn. De Soosboot is een fantastische Friese Praam uit 1928 voorzien van een dakje, twintig zitplaatsen en een bar voor hapjes en drankjes. De boot vertrekt iedere eerste en derde zaterdag van de maand van april t/m september om 10.30 uur met

een gids van het Gilde. Verzamelen bij Brugwachtertje aan den Rijn bij de Alphense Brug. Een arrangement voor een uur varen inclusief 1 koffie of thee kost €7,50 per persoon. Reserveren is verplicht en kan via www.brugwachtertjeaandenrijn.nl.

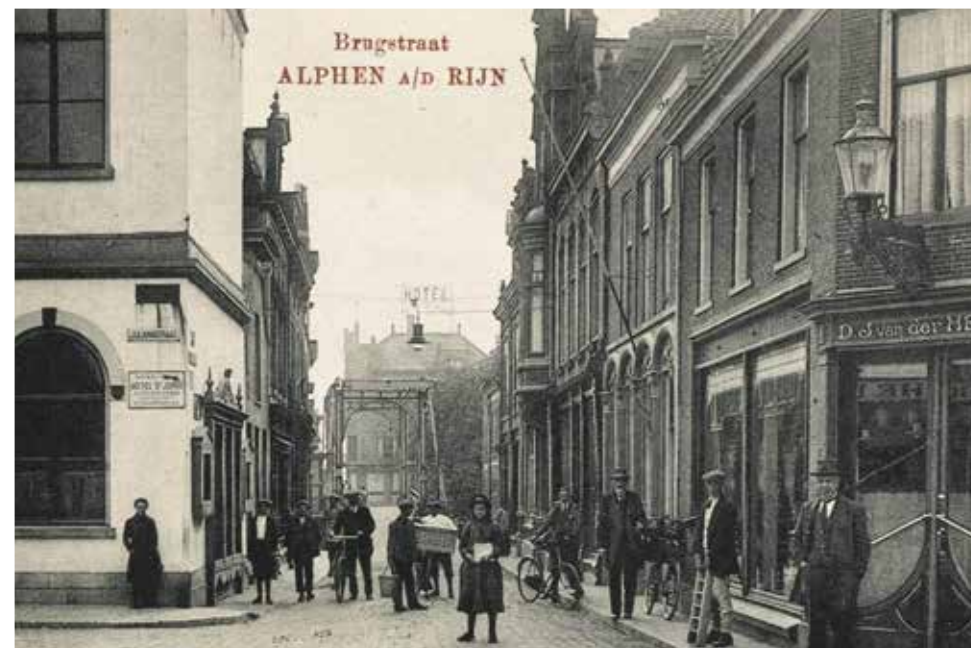
STADSWANDELINGEN GILDE ALPHEN AAN DEN RIJN

Meer weten over de geschiedenis van Alphen aan den Rijn? Ga dan met een stadsgids van het Gilde op stap. In 1,5 uur komen de historie van de stad, de Oude Rijn én de Romeinse Limes aan bod. Maar ook over het recente verleden en het heden wordt het nodig verteld!

Er is een Romeinse wandeling om aan deel te nemen, deze is ook geschikt voor kinderen. Deze wandeling van 1 uur komt langs

punten, vooral op en rond het Rijnplein, die teruggaan naar 2000 jaar geleden toen het Romeinse fort Albaniana aan de Oude Rijn lag.

Alle wandelingen zijn gratis en het hele jaar door te reserveren, maar vooraf aanmelden is noodzakelijk. Dit kan via stadswandelingen@gildealphenaanndenrijn.nl of kijk op www.gildealphenaanndenrijn.nl.

PROJECT ROMEINS ALPHEN: ALLE INFORMATIE OP ÉÉN WEBSITE

"Het terrein is er woest. Het klimaat ruw. Het leven en landschap somber."
Tacitus

Langs de rivier de Oude Rijn liggen Romeinse forten, castella, op de zuidelijke oever. De noordelijke oever is ontruimd. Bij elk castellum ligt een kampdorp. In de castella wonen Romeinse militairen en in de dorpen hun gezinnen, ambachtslieden en handelaren. Tussen de castella zijn wachttorens en hier en daar ligt een enkele inheemse boerderij.

Binnen de Alphense gemeentegrenzen zijn twee Romeinse castella: Albaniana in het Alphense Stadshart en Nigrum Pullum in Zwammerdam. Er is een wachtpost bij Hazerswoude-Rijndijk. Van de 14 Alphense kilometers van de Romeinse Limesweg

is het tracé bekend. Er liggen enkele boerderijen langs de route bij het Goudse Rijpad en De Schans en bij Koudekerk. Het bewoonbare gebied is op beide oevers smal, de rivier ligt ingeklemd tussen enorme moerassige veengebieden.

RomeinsAlphen.nl geeft een kijkje in het leven van de bewoners van dit gebied in de Romeinse tijd. Uitgangspunt zijn de gevonden objecten bij de archeologische opgravingen. De informatie is gebaseerd op een uitgebreid

literatuuronderzoek naar onderwerpen uit archeologie, bouwhistorie, geschiedenis en paleogeografie.

Op de website is ook een nieuwsfeed met nieuwtjes over evenementen, festiviteiten, kunstwerken, musea en nog veel meer...

www.RomeinsAlphen.nl

EVENEMENTEN

ROMEINSE WEKEN MUSEUMPARK ARCHEON

Romeinse legionairs slaan hun kamp op van 30 juli tot en met 14 augustus voor de jaarlijkse Romeinse Weken. Zij worden vergezeld door ambachtslieden en hun gezinnen. Breng een bezoek aan het Romeinse kampement, bekijk de demonstraties en de activiteiten, en doe mee!

De Nederlandse levende geschiedenis groep Legio Secunda Augusta beeldt het Romeinse en inheemse leven uit van ongeveer 50 tot 150 na christus door middel van re-enactment. Legio Secunda

Augusta heeft niet alleen militairen binnen de gelederen die het Romeinse soldatenleven laten zien, maar er zijn ook burgers met hun bezigheden als leer bewerken, kleding maken, koken, mozaïek leggen en masseren.

De militaire afdeling bestaat naast de Romeinse legionairs ook uit auxilia, oftewel de hulptroepen die uit onze regio kunnen komen, maar ook uit alle andere windstreken van het Romeinse Rijk.

Informatie en reserveren via www.archeon.nl

ROMEINS WEEKEND

3+4
sept.
2022

In het Romeins Weekend op 3 en 4 september herleeft in het Alphense Stadshart de Romeinse tijd. Door het hele centrum zijn tussen 12.00 en 17.00 uur activiteiten te zien en te doen die alle in het teken staan van de Romeinen.

Er zijn diverse militaire shows, uitgevoerd door ongeveer dertig soldaten. Zij marcheren door de straten en verzorgen demonstraties. Er is Romeinse muziek, een kampement en ambachtenmarkt. Spectaculair zijn de gladiatrixgevechten.

Help de archeologen met hun onderzoek naar de vroege bewoners en bekijk diverse vondsten uit Alphen in de Vicus aan de Rijntent. Leer hoe je aardewerk onderzoekt en probeer een Romeinse pot bij elkaar te puzzelen.

Informatie op www.alphenlinkt.nl
Leer hoe je aardewerk onderzoekt en probeer een Romeinse pot bij elkaar te puzzelen.

EDUCATIE

ARCHEON QUEST: HET ROMEINSE FEEST

In deze spannende game strijden spelers tegen andere spelers voor punten en misschien zelfs hun vrijheid.

Spelers werken mee aan de organisatie van een groots verkiezingsfeest voor een Romeinse senator, maar terwijl de opdrachten worden uitgevoerd, ontdek je als speler een complot. Ben je snel en slim genoeg om de samenzwering te ontmaskeren? Of zal het feest op een ramp uitlopen?

Download de app via echoes.flavour.nl en speel gratis mee. Scan QR-codes in het Romeinse Limesdorp in Museumpark Archeon. Zo kun je de personages in de game ontmoeten en kom je alles te weten.

ONDERWIJSPROGRAMMA CULTURPALET

Het Cultuurpalet zorgt voor een educatief kunst en cultureel aanbod voor 37 scholen in Alphen aan den Rijn.

Museumpark Archeon heeft een educatief programma gemaakt over de Romeinse tijd, de Limes en de Zwammerdamschepen, voor schoolkinderen van groep 6, 7 en 8. Vier verschillende lesbrieven bereiden de leerlingen voor op een uniek museumbezoek. Na afloop krijgt iedereen een mooie oorkonde.

www.cultuurpalet.nl

LIMESPASPOORT VOOR KINDEREN

In het Limespaspoort staan allerlei bijzondere plekken in Zuid-Holland die 2000 jaar geleden tot het Romeinse grensgebied behoorden.

Naast informatie over deze plekken, waarvan er vijf in Alphen aan den Rijn zijn, staat er in het paspoort nog veel meer leuks: het is gevuld met weetjes over de Romeinen en er staan kennis - én creatieve

opdrachten in om alleen of samen te maken.

Als de godin Fortuna aan jouw kant staat, win je er misschien zelfs een prijs mee!

Het Limespaspoort is geschikt voor kinderen vanaf ongeveer 8 jaar en gratis af te halen bij o.a. de VVV, Museumpark Archeon, NIGRVM PVLLVM of te bestellen op www.erfgoedhuis-zh.nl.

ONDERZOEKS- EN PUBLIEKPROJECT 'ROMEINSE VICUS AAN DE RIJN'

Op verschillende momenten in 2022 en ook daarna zullen de archeologen van 'Romeinse vicus aan de Rijn' hun archeologietent opzetten. In deze Pop-up ArcheoHotspot is een kleine TENToonstelling over Romeins Alphen aan den Rijn en Zwammerdam en liggen de vondsten op tafel. De vondsten worden ter plekke onderzocht door archeologen en iedereen kan meehelpen. Ook mogen de vondsten, zoals aardewerk en bouw materiaal,

worden bekeken en vastgehouden. De archeologen leggen het een en ander uit en er mogen vragen worden gesteld. Dat is heel dicht bij het Romeinse verleden. Voor de kinderen is er een speurtocht door de vicus, waarbij de plekken worden gevolgd waar Romeinse vondsten uit de grond zijn gekomen. Het is gratis en iedereen is welkom. Data en locaties staan op www.alphenlinkt.nl.

VERWACHT IN 2022/2023

Net zoals de Romeinen, zijn ook de projecten rondom 'Alphen aan den Rijn, wereldstad aan de Limes' in beweging en ontwikkeling. Binnenkort worden de volgende nieuwe Limes-producten verwacht:

- Aanlegsteiger & boottocht vanaf NIGRVM PVLLVM
- Maquette Castellum Albaniana op het Rijnplein
- UNESCO Limes Visitor hub in Museumpark Archeon
- Immense gietijzeren Romeinse standbeelden begroeid met planten
- Cortenstalen Romeinen op diverse plekken in de stad
- Etalage-route Romeinse vondsten in stadscentrum
- Vaartocht Alphen centrum – NIGRVM PVLLVM
- Nationaal Romeins Scheepvaart Museum Archeon
- Game i.c.m. augmented reality route
- 'Limes a gogo' (modeshow met etalagepoppen) door Atelier Verfstreken
- (Symbolische) bewegwijzering van Limes routes
- Schouwenerf Boskoop

NEDER-GERMAANSE
NIEDERGERMANISCHER
LOWER GERMAN

LIMES

SAMENWERKING IN ALPHEN AAN DEN RIJN

Dit programmaboekje is ontwikkeld door Stichting Liniebreed Ondernemen in opdracht van gemeente Alphen aan den Rijn in samenwerking met Museumpark Archeon, Ipse de Bruggen (NIGRVM PVLLVM), het Stadshart, PReT Alphen, Hazenberg Archeologie en Alphen Linkt.

Alphen aan den Rijn

Hazenberg Archeologie

Bekijk het volledige aanbod op [AlphenLinkt.nl](https://www.alphenlinkt.nl)*

*Of haal foldermateriaal bij één van de drie informatiepunten in Alphen aan den Rijn:

- VVV Alphen aan den Rijn (Aarkade 10, in bibliotheek)
- Informatiecentrum de Aarhof (voormalig pand Esprit)
- Brugwachtertje aan den Rijn (Pieter Doelmanstraat 19)

#ALPHEN
VIERT